

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOSINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 – 6889

O istorie versificată a petrolului (3)

Av. Dr. Pașcu BALACI

Emirul cel bogat , când se închină...

51

Emirul cel bogat , când se închină
 Spre Mecca pe covoru-i favorit,
 Suspină și întreabă umilit
 Pe Allah cel preadrept și fără vină,

Ce viața lumii-arabe înlumina:
 - Stăpâne-al meu, atât de mult iubit,
 Tu, ce poporul mi -ai îmbogățit
 Cu scump țitei din marea ta dulbină,

Răspunde-mi : ce să fac cu –atâția
 bani,
 Câți fire de nisip în mii de dune,
 Că am și prieteni, dar mai mult:
 dușmani...

Iar Allah prea-nțelept, atât îi spune
 Nababului născut printre sârmani:
 - Dă banii la săraci, la bănci nu-i pune...

52

Sonda de Aur – cireșa de pe tort ...

Ospăț sardanalic la arabi:
 Cămile la proțap cu oi umplute ²⁶ ,
 La rândul lor, mioarele tăcute,
 Pline-s cu pui, porumbi pentru nababi,
 Iar după ce străpuns-au crusta, ștabi:
 Găsit-au ouă de prepelițe - sute!,
 Cu mii de mirodenii drob țesute,
 Cum frunzele acoperă boababi.

Iar , în final - cireșa de pe tort !- ,
 Au scos o impozantă Sondă de Aur,

Pe care au –așezat-o cu efort

Sub o arcadă înnădită –n laur;

Apoi i se-nchinară într-un cort

Că scoate *nafta* dintr-un vechi balaur.

²⁶ apud Lionel Mosley, cronicarul războiului petrolului și René Sédillot, în *Histoire du pétrole* (n.a.)

53

”Diktat” -ul arăbesc- scris cu petrol ...

Cu cifre de petrol Islamul scrie

Al său *Diktat* ghiaurilor creștini,

Fiindcă asemenea unor găini

Scurmă-n nisip și... curge bogăție

Și nu-i suficientă o soție...

Așa că, azi, urmași de beduini,

Au harem, aur, purpuri și satin

Și postul îl preschimbă în orgie:

Peste pustiu cad ploii torențiale,

Dar nu de apă, ci de verzi dolari:

Pe plaiul cu nisip, din deal în vale,

Au turmele de sonde păcurari.

Ei nu mai cântă în deșert de jale,

Ci –ngână- un șlagăr vechi: *Allah Akbar* ²⁷ ...

²⁷ *Allah Akbar*- Allah este cel mai mare (arabă). Este primul verset din cântarea muezinilor când cheamă la rugăciune. *Allahu Akbar* a fost la începuturi un cântec de marș al armatei egiptene cântat în Egipt și Siria în timpul Războiului canalului de Suez din 1956. Versurile au fost scrise de Mahmoud El-Sherif, iar muzica a fost compusă de Abdalla Shams El-Din. *Allahu Akbar* a fost imnul național al Libiei între 1 septembrie 1969 și 20 octombrie 2011, fiind precedat de imnul *Libya, Libya, Libya*. Dar după lovitura de stat a lui Muammar Gaddafi din 1969, acesta a adoptat cântecul egiptean ca imn național al Libiei, ca dovadă a idealului său de unitate a tuturor națiunilor arabe. În 1979, când Egiptul a încheiat tratatul de pace cu Israelul, Muammar Gaddafi a rupt relațiile cu Egiptul, dar a păstrat imnul, renunțând însă să mai menționeze originea sa egipteană. "Allahu Akbar" a fost adoptat ca imn oficial de stat al Libiei pe 1 Septembrie 1969, de către același lider Muammar al-Gaddafi. *Allahu Akbar* înlocuise imnul anterior *Libya, Libya, Libya*, imn fost folosit de Regatul Libiei de la independența sa obținută în 1951. Când Republica Arabă Libiană a devenit Jamahiriya Populară Libiană Arabă Socialistă pe 12 martie 1977, *Allahu Akbar* a rămas, totuși, imnul național al Libiei. Când Jamahiriya Libiană Arabă a fost dizolvată pe 20 Octombrie 2011, după moartea lui Muammar Gaddafi, imnul regalist *Libya, Libya, Libya* a fost din nou folosit ca imn național al Libiei, de către Consiliul Național de Tranziție. Loialiștii lui Gaddafi au continuat însă să folosească imnul *Allahu Akbar* (n.a.)

54

Cele șapte surori

Cele șapte surori * sunt cele șapte

Mari corporații petroliere care

Trecut-au peste munte, fluvii, mare

Să mulgă *Middle Est* de negrul lapte.

Modernele *Pleiade*-au alte fapte:

Să înceteze lupta; fiecare

Să cadă de acord, că-i loc sub soare,

Pentru profiturile bine coapte.

Aceste-nverșunate corporații
 Erau mai tari ca statele de rând,
 Dădeau acolo unde trebuie mici rații,
 Uitând de-arabul băștinaș plăpând.
 Cum să auzi-n al banilor ovații,
 Plânsul mocnit al omului flămând ?*

***Cele șapte surori** este o expresie utilizată în mass-media pentru a desemna șapte mari corporații petroliere, care controlau extragerea și comercializarea petrolului din Orientul Mijlociu, atât în perioada interbelică, cât și o perioadă de după cel de-al Doilea Război Mondial. Aceste șapte companii transnaționale ale cartelului „Consortiul pentru Iran” au dominat industria petrolieră globală de la mijlocul anilor '30 până la mijlocul anilor '70. Făcând referire la cele șapte surori mitologice, numite Pleiade, utilizarea acestei denumiri a fost popularizată în anii '50 de către omul de afaceri Enrico Mattei, șeful companiei petroliere de stat italiene **Eni**. Grupul celor șapte companii petroliere era alcătuit din *Anglo-Persian Oil Company*; din 1954 BP, Royal Dutch Shell Standard Oil Company of California (*SOCAL*, ulterior parte a companiei Chevron), Gulf Oil (fuzionată în 1984 cu Chevron), Texaco^(d) (fuzionată în 2001 cu Chevron), Standard Oil Company of New Jersey (mai târziu Esso^(d), în prezent parte a ExxonMobil), Standard Oil Company of New York (sau *Socony*, din 1963 Mobil în prezent parte a ExxonMobil) Pe 28 august 1928, la Achnacarry Castle din Scoția, a avut loc o primă întâlnire secretă a delegaților unora dintre cele mai bogate și influente companii petroliere din acea vreme. La întâlnire au participat olandezul Henry Deterding, poreclit „Napoleon al petrolului”, reprezentând compania Royal Dutch Shell, americanul Walter C. Teagle, din partea trustului Standard Oil Company și englezul Sir John Cadman, director al Anglo-Persian Oil Company. În perioada interbelică „setea de petrol” crescuse foarte mult și companiile implicate în extragerea și prelucrarea țițeiului, precum și în comercializarea produselor petroliere, intraseră într-o concurență acerbă, însă această concurență făcea piața instabilă. La acea întâlnire secretă din 28 august 1928, cei trei reprezentanți au decis că este cazul să înceteze lupta dintre companiile lor și să-și împartă piața produselor petroliere și zonele de influență. În viziunea lor, zonele de producție, costurile de transport și prețurile de vânzare trebuiau să fie stabilite de comun acord. Acesta a fost începutul unui cartel gigant, al cărui scop **era să domine întreaga lume** prin controlul petrolului. Alte patru mari companii petroliere (Gulf Oil, Texaco, Standard Oil Company of New Jersey și Standard Oil Company of New York) s-au alăturat în curând cartelului, care a ajuns să fie cunoscut sub numele de „Cele șapte surori”. Elementele esențiale care stăteau la bază înțelegerii dintre „Cele șapte surori”, privind piața mondială a petrolului, erau: stabilirea unui preț de bază unitar pentru toți participanții acestui cartel, în vederea eliminării luptelor de concurență păguboase și a degradării prețurilor; fixarea unui „status quo” al influenței asupra țărilor producătoare de petrol, iar în privința zonelor din Orientul Mijlociu chiar prin tragerea pe hartă a unei linii roșii de marcaj în jurul acestora; limitarea relațiilor și măsuri de protecție împotriva tuturor celor ce ar fi încercat să penetreze acordul încheiat sau să se amestece în alt mod în această afacere. Unele state (SUA, Marea Britanie, Olanda și, ulterior, Franța și Italia) au sprijinit acțiunile cartelului, atât timp cât acesta asigura suficient petrol pentru a susține creșterea economică anuală de 4% a lumii occidentale la prețuri relativ constante, în condițiile în care prețurile tuturor celorlalte produse creșteau încontinuu. Timp de decenii, aceste companii au deținut o putere specială, atât față de țările producătoare de petrol, cât și față de cele consumatoare. Vasta lor experiență în domeniu, depășea forța și abilitatea unor guverne naționale. Flotele lor de petroliere aveau un deplasament mai mare decât multe dintre flotele naționale. *Cele șapte surori* aveau în posesie sau administrau orașe întregi, unele construite în plin deșert. Ocupându-se de afacerile cu petrol de atâția ani, deveniseră aproape independente de legile economice ale aprovizionării cu bunuri materiale și de fluctuațiile bursiere, prin vânzarea petrolului și a derivatelor acestuia de la un subsidiar la altul. Între 1958 și 1973, „cele șapte surori” au realizat venituri nete evaluate la 60 miliarde de dolari. Înainte de criza petrolului din 1973, „cele șapte surori” reușiseră să controleze aproximativ 85% din rezervele petroliere din lume. Folosind influențele politice și fiind bine organizate și capabile să negocieze în mod coerent ca un cartel, „cele șapte surori” au fost multă vreme capabile să exercite o putere considerabilă asupra producătorilor de petrol din „Lumea a treia”. Era inevitabil însă ca activitatea „celor șapte surori”, care se sustrăgea în mare parte controlului guvernamental din domeniul fiscal, monetar și comercial, să lezeze profund exercitarea dreptului fiecărui stat independent de a dispune integral de resursele sale economice, în cazul de față, resursele petroliere. Cele șapte mari companii petroliere au intrat în opoziție cu punerea în valoare în beneficiul național a potențialului material și uman al țărilor deținătoare de resurse petroliere. În ultimele decenii ale secolului al XX-lea, dominația celor șapte surori și ale companiilor lor succesore a scăzut, fiind provocată de următoarele tendințe: influența crescândă a organizației internaționale OPEC (înființată la 14 septembrie 1960 și extinsă constant până în 1975); ponderea în scădere a rezervelor mondiale de petrol și gaze deținute de țările OCDE; apariția unor companii petroliere de stat puternice în economiile de piață emergente. Potrivit firmei de consultanță PFC Energy, până în 2012, doar 7% din rezervele de petrol cunoscute din lume se aflau în țări care permiteau companiilor internaționale private să acționeze liber în ceea ce privește prețurile, în timp ce 65% din aceste rezerve se găseau în administrarea companiilor de stat. Începând cu 2017, companiile supraviețuitoare dintre „cele șapte surori” sunt BP, Chevron, ExxonMobil și Royal Dutch Shell, care sunt cei patru membri ai noului grup „supermajors” (apud Wikipedia)

* După unele calcule, în 1960 cele șapte surori furnizau 50,9% din producția mondială de țiței, posedau active nete în valoare de 24,7 miliarde dolari și realizau beneficii de 2,5 miliarde dolari (Daniel Durand, op. cit., p. 20).

Eternitatea plasticului din petrol...

Banalul plastic din petrol sfidează

Eternitatea : ca o piramidă;

Nu-l roade nici un cariu sau omidă,

La temelia lumii se așează

Și chiar peste –oceanе guvernează.
 Cum dinți se strepezesc de aguridă,
 Avea-vom noi o moarte grea , stupidă,
 Între deșeuri ce ne tot pisează ?
 Stăpâne-Atotputernic, dă-ne știința
 De-a curăți planeta cum Hercule
 Spălat-a grajduri; curmă suferința
 Ce am creat-o cu murdare scule
 Și întărește-acum în noi credința
 De-a lichida a Terrei mari pustule.

56

Cea mai mare catastrofă ecologică din România

Un milion tone petrol arzând²⁸
 În Dobrogea și Prahova, Buzău,
 În Dâmbovița- a fost cu mult mai rău,
 Cu codrii deși de sonde fumegând.
 Mai ieri treceau armate fremătând
 Către Carpații ca un fierăstrău,
 În timp ce bătrâneii - n Herăstrău
 Strigau *La arme !*, veseli, exultând.

Țițeiul noi l-am ars până la nori,
 Precum o jertfă unui zeu păgân
 Și i-am mai dat divizii de feciori
 Să nu mai vină peste noi stăpân.
 Am dat și aurul de două ori,
 Dar tot a viețuit Bravul Român!

²⁸ Eșecul armatei române de la Turtucaia a oprit avansarea armatei române în Transilvania. Sub atacurile concentrate ale germanilor, ungarilor, austriecilor, bulgarilor și turcilor, armata română s-a repliat pentru a se apăra în Oltenia, Muntenia și mai târziu în Moldova. În toamna anului 1916 s-a declanșat cea mai mare catastrofă ecologică din România din secolul XX, datorită incendiilor rafinăriilor de la Ploiești și din alte locuri. Istoricul Keith Middlemass a estimat că în câteva zile și câteva nopți, au fost aduse pagube mai mari României decât cele pe care au putut să le aducă aviația americană în anul 1944. Conform istoricului specializat în domeniul petrolului, Gheorghe Buzatu, în total, au fost distruse 1677 de sonde (din care 1047 aflate în curs de producție), 26 de rafinării, alături de alte structuri care au ridicat numărul la peste 70 de capacități de rafinare pierdute. Ofițerul englez John Norton-Griffiths, cel însărcinat cu distrugerile rezervelor de petrol românești a menționat însă în raportul său numai 21 de rafinării, precum și tancuri de petrol cu o capacitate de 150.000 de m³ aflate în schele și rafinării. Au fost distruse inclusiv instalațiile anexe. Au ars între 827.000 - 830.000 de tone de petrol, plus derivate petroliere, iar valoarea totală a pagubelor rezultate s-a ridicat la 600.000.000 lei aur. Pagubele au fost însă estimate în 1922 de o comisie mixtă anglo-franco-română la 9.980.527 de lire sterline. O altă estimare a istoricului Keith Middlemass, a avansat însă pentru această valoare o cifră de 50.000.000 de lire sterline. Distrugerea instalațiilor industriale petroliere din sudul României în toamna anului 1916 a reprezentat o acțiune de incendiere și ruinare, după un plan sistematic, în lunile noiembrie și decembrie 1916, a capacităților de producție și exploatare din domeniul industriei petrolului din județele Prahova, Dâmbovița și Buzău, ca urmare al eșecului Armatei României de a apăra Muntenia în fața înaintării trupelor Puterilor Centrale. În același timp, au fost distruse și stocuri de peste 827.000 de tone de petrol și derivate de petrol. Această distrugere s-a efectuat cu acordul liderilor politici și militari ai Regatului României la cererea guvernului Marii Britanii, care a fost susținut în acest demers de către celelalte guverne aliante și a survenit după ce anterior cu peste 1 lună, în Dobrogea o cantitate semnificativă de petrol și derivate petroliere românești a fost capturată de inamic intactă, la Constanța. Conducerea acțiunii de distrugere sistematică a revenit ofițerului englez John Norton-Griffiths. Sabotarea instalațiilor petroliere românești a reprezentat unul dintre cele mai

importante acte economice ale Primului Război Mondial. Această acțiune a făcut parte dintre deciziile dureroase și pentru societatea românească, asumate de liderii politici și militari români în timpul Primului Război Mondial, alături de abandonarea capitalei, de retragerea în Moldova și de expedierea Tezaurului Băncii Naționale a României la Moscova. În același timp evenimentul de distrugere a rezervelor de petrol – care a lipsit Puterile Centrale timp de cinci luni de accesul la resursele petroliere românești - ar putea fi caracterizat drept **primul și cel mai mare dezastru ecologic din arealul românesc în timpul secolului XX**. Deși Marea Britanie dăduse anterior repetate asigurări companiilor particulare și statului român că va compensa financiar pierderile rezultate din acțiunea respectivă de distrugere, după sfârșitul războiului plățile în cauză **nu au mai fost onorate de către statul englez**. Aceasta s-a întâmplat ca efect al invocării de către britanici a necesității compensării datoriilor de război făcute de România. Această experiență a făcut ca România să fie extrem de precaută în ce privește acceptarea unor propuneri similare făcute de autoritățile anglo-franceze în perioada 1939-1940. Marea Unire a fost precedată de sacrificii imense, de pierderi, nu numai în tineri căzuți pe frontul de luptă și civili răpuși de boli și foamete, ci și în importante resurse de țigă și o enormă cantitate de aur (tezaurul de aur al Regatului României depozitat la Kremlin dar nerestituit nici acum de autoritățile rusești (apud Wiki).

57

Fortăreața Ploieștilor I...*1 august 1943, orele 14,15 p.m.*

Cu mii de țevi fixate către-nalturi
 Își apără eroic Ploieștii - avutul,
 Când anglo-americanii, brusc, cu cnutul,
 Lovesc cisterne unde fierbe asfaltul
 Cu proiectile ce străpung bazaltul.
 Ca să distrugă –n întregime scutul,
 Sfidând distanța și necunoscutul,
 O sutășapte' ș 'opt de avioane, saltul,
 Făcură din Benghazi spre România:
 Și două' ș 'șapte de minute bombardară
 Stârnind lui Hitler groaza și mânia:
 - *Fără petrolul din această țară*
 Nu lichidăm la ruși tovărășia
 Și umplem Reichul nostru de ocară !

58

Fortăreața Ploieștilor II...*Începutul lunii mai 1944*

Patrusuteoptzeciși cinci de avioane
 Zumzâind la mare înălțime,
 Ca să evite-a glontelui asprime,
 Părând meteorologice baloane,
 La norii *cumulus* punând galoane,
 Vărsat-au peste țevi de mari grosime
 Obuze de-au făcut întunecime;
 Strigat-au, bieți, românii: *Doamne, Doamne !*
 Încă de treizeci de ori, *Cetatea*
Țigăului valah a fost lovită,
 De anglo-americani cu duritate.
 Întors-a arma, Țara ciopârțită :
 Fără petrol, nazistele armate
 Tocate-au fost ca sfecla înroșită.

59

Pustiul dintre *beduini* și *petrolregi* ...

Unii arabi se urcă pe cămilă,
 Alții se fac comod în *Cadillac*-uri,
 Cu stive de valută strânse-n vracuri;
 Mai leapădă firimituri de milă,
 Pâine, dinari să cumpere feștilă,
 Altor confrăți, lipsiți de hrană, leacuri
 Și care-n cort își duc de multe veacuri,
 Viața lor de veșnici Flămânzilă.

De-o parte, tonomatul care scoate
 Lingouri de - aur pentru *petrolregi*,
 De alta, triburi , pe genunchi și-n coate,
 Scurmând nisip: copii, femei, moșnegi:
 - *Nafta-i ascunsă adânc; e prea departe*
 Și nu mai poți burdufu-i să-l dezlegi...

60

Cel mai bogat om din lume - Rege al Petrolului (I)...

Cum a ajuns un ins - *Rockefeller John*,
 Un *Cressus* al Americii: pas cu pas,
 Tot socotea cu riglă, gram, compas.
 Era trans-atlanticul Harpagon,
 Contabil scrufulos pân' la micron,
 Știa de orice nit, cui , muc, plaivas,
 Cu ochii nu spre stele , ci la ceas,
 Storcând ultim dolar dintr-un galon.
 Singur și-a dres butoaie mari din lemn,
 Apoi din fier, chiar la a sondei gură
 Și ca să dea la lucrători îndemn,
 Căra ca ultimul hamal în tură,
 Petrol pe spate. – *Ce patron ?! Nu- i demn !,*
Nu a luat-o oare peste arătură ?